

УДК 378.4:37

ТікТок як інструмент у навчальному процесі

М.В. Сологуб

викладач суспільних дисциплін, спеціаліст вищої категорії
(Житомирський агротехнічний фаховий коледж)

В.А. Дяченко

студентка групи: Б18-д/035.10

(Донецький національний університет ім. В.Стуса, м. Вінниця)

У статті розглядається можливість використання популярної соціальної мережі ТікТок як інструмента для підвищення рівня навчального процесу, виділяються недоліки та переваги. Наводяться приклади практичного використання такого інструмента в освітній діяльності.

Ключові слова: ТікТок, профіль, відеоролик, вплив, підліток

Постановка проблеми

Ера технологій лише сприяє ефективному навчальному процесу, особливо під час дистанційного навчання в умовах пандемії. Корисний ТікТок для навчання чи ні, залежить від рівня навчальної групи та вмісту контенту, а також від особистої філософії. Так само, як навчання за допомогою відеоігор, навчання з хіп-хопом, навчання з тим, що, на перший погляд, здається поверхневим, цифровим відволіканням, може сприйматися суперечливо. Насправді, Fast Company назвала це «майбутнім освіти». Навіть якщо це виявиться гіперболою, уроки-відео та соціальних взаємодій, цифрові медіа неважко уявити, як частину цього майбутнього.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Сьогодні питання використання соціальних мереж в освітньому процесі тільки починає досліджуватись. Але вже є напрацювання педагогів в усьому світі. Зокрема цією проблемою займалися Шона Померанц, доцент кафедри дитячих та юнацьких досліджень Університету Брока в Південному Онтаріо, (Канада), Радіонов Н.М., Котова О.Г. (Росія), Гліб Репіч (Україна).

Виділення нерозв'язаних раніше частин загальної проблеми

Платформа ТікТок проводить кампанію «Радість навчання»: «Радість навчання» в ТікТок полягає в тому, що вміст пропонує навчальні поради та висновки у творчому форматі, навчаючи чомусь корисному та надихаючи користувачів шукати більше інформації певним чином. Це весело та захоплююче. Спільноту привабили відео, які висвітлюють унікальні наукові експерименти, корисні лайфхаки, креативні математичні трюки, прості проекти DIY, а також мотиваційні повідомлення та поради.

Іншим прикладом того, як соціальне відео можна використовувати в навчальній аудиторії, є #edutokxcampus, де TikTok пояснює: «Заходи коледжу склалися з панельних дискусій зі знаменитостями та творцями #EduTok для обговорення та пропагування позитивного використання коротких відеододатків, таких як TikTok та як #EduTok може дати здобувачам поради та рекомендації щодо освіти, здоров'я, фітнесу, краси, мотивації та багатьох інших категорій. Під час панельних дискусій йшлося про те, як знаменитості ефективно використовують #EduTok для обміну інформацією на різні теми та як такі платформи, як TikTok, заохочують користувачів досліджувати свою пристрасть та розвивати кар'єру цифрових підприємців. Ініціатива #EduTokXCampus має на меті підтримати незалежних творців і заохотити студентів виступати з цікавим та інноваційним освітнім контентом». Нарешті, TikTok також має функції «Цифрове благополуччя» та «Сімейний доступ», які дозволяють батькам (або вчителям у певних контекстах) встановлювати обмеження на час використання екрана, обмежувати вміст, непридатний для неповнолітніх, керувати налаштуваннями конфіденційності та облікових записів як загальнодоступних або приватних.

Вже існують різні напрацювання використання викладачами платформи TikTok. Наприклад, щоб покращити граматичні навички учнів середньої школи, минулої осені вчителька англійської мови Клодін Джеймс почала публікувати короткі відеоуроки на YouTube, пов'язані з письмовими завданнями. Але більшість її відео не набирали жодного перегляду, а її учні раз за разом повторювали одні й ті ж помилки. Клодін Джеймс використовує TikTok, щоб навчати основ граматики понад 900 000 своїх послідовників. Як рішення, деякі учні запропонували їй завантажити свої відео на TikTok, платформу соціальних мереж на основі відео, яку відвідують підлітки та дорослі віком до 30 років. 30 листопада 2020 року викладачка опублікувала свій перший урок граматики TikTok, і менше ніж за тиждень її обліковий запис @iamthatenglishteacher наблизився до 10 000 підписників. Через шість тижнів її обліковий запис набрав 100 000 підписників; на даний момент у неї понад 900 000 з усього світу. Джеймс є одним із 65,9 мільйонів користувачів TikTok у США, майже третина з яких – у віці від 10 до 19 років. Згідно з даними Business of Apps, американські діти рано дорослішають – у віці від 4 до 14 років вони користуються додатком приблизно 82 хвилини на день, що робить його все більш цінною технологічною платформою для вчителів. Вчителі, які роблять стрибок, не будуть самотні. Менш ніж за 18 місяців кількість дорослих, які користуються TikTok, зросла майже в шість разів: з 2,6 млн користувачів до 14,3 млн користувачів [1].

Формулювання цілей

Отже, метою статті є дослідження початку через ТікТок, тобто використання платформи для створення міні-уроків або завдань, обміну досвідом між колегами та для спілкування зі студентами.

Виклад основного матеріалу дослідження

Незважаючи на занепокоєння, платформа має багато позитивних моментів для освіти. Це думка Шони Померанц, доцент кафедри дитячих та юнацьких досліджень Університету Брока в Південному Онтаріо, Канада.

«Помилка дорослих полягає в тому, що вони кажуть, що ТікТок жажливий – вони бачать лише цю негативну сторону – але це бінарна річ», – говорить Померанц, яка разом із своєю 12-річною дочкою досліджує ТікТок, щоб дізнатися про молодіжну культуру.

Викладачка природничих наук у старшій школі Вінні Слоан вже використовувала YouTube та Instagram для публікації уроків природничих наук, використання ТікТок дало новий спосіб поділитися своїми напрацюваннями. На ТікТок Слоан або @mrssloanbiology, як її знають 118 600 послідовників, публікує мікроуроки тривалістю менше хвилини на такі теми, як експресія генів, мітоз і фотосинтез, щоб допомогти студентам швидко зрозуміти ключові поняття. Вінні Слоан знімає відео ТікТок. Вона також надає Google-документ усі свої відео, підібрані за тематикою, щоб допомогти студентам отримати доступ до того, що їм потрібно, навіть якщо вони не мають облікового запису ТікТок [2].

Так само Джеремі Рінкель, тренер з навчальної програми, а також колишній викладач поділився короткими резюме розділів романів, які його учні читали на уроці, як-от «Мишей і людей» та «Великий Гетсбі». Разом із читанням учні могли отримати додатковий опис розділів тривалістю від 30 до 60 секунд. За твердженням таких викладачів, як Слоан і Джеймс, відео ТікТок, як і будь-який відеоконтент чиплатформа особливо корисна для студентів, які неохоче звертаються за допомогою на лекціях і потребують різних форм оволодіння навчальною програмою. Платформа для обміну відео ТікТок стає все більш популярною серед підлітків, і деякі викладачі почали використовувати її у своїх групах [5].

Фіналіст премії Global Teacher Prize Ukraine Гліб Репіч викладає хімію у київській дистанційній школі. Завдяки своїм цікавим, а іноді екстремальним експериментам він здобув популярність у ТікТок.

Хімією Гліб цікавився з дитинства, вів власну рубрику на телебаченні та проводив наукові дослідження в Дрезденському технічному університеті. Але пандемія коронавірусу та карантин змінили плани чоловіка: він влаштувався вчителем у дистанційну школу та завів собі акаунт у ТікТок. Зараз на нього підписані по над 150 тисяч людей. У майбутньому Гліб планує створити

онлайн-курси шкільних предметів рівня "профіль" які дозволять школярам із будь-якого куточка країни отримати якісні знання.

Отже, можемо узагальнити розглянуті вище приклади і визначити позитивні та негативні сторони TikTok-платформи.

1. TikTok може бути привабливим способом урізноманітнити заняття. Це можлива альтернатива іншим відео платформам.

2. Але TikTok може стати платформою для знущань, частково тому, що користувачі можуть коментувати відео один одного, а також тому, що деякі користувачі публікують відео інших людей на YouTube з метою висміятих.

3. Використання платформи дає можливість залучити до роботи більше здобувачів освіти.

4. Як і інші платформи соціальних мереж, TikTok має негативну сторону. Деякі відео відверто сексуального характеру або з елементами насилля[6].

Наведемо вісім способів використання TikTok у навчальній групі (або для домашнього навчання).

1. Створення з добувачами освіти власних каналів.

Запропонувати створити «канал» і контент. Вибрати для них тему, дозволити їм вибрати зі списку, який створить викладач, або попросити їх представити вам ідеї, визначити основний формат для відео, оцінити якість того, що вони створили спочатку та внести зміни.

Вони можуть навіть просто узагальнити ключові висновки кожного дня групи або відповісти на запитання у форматі відео.

2. Проводити міні заняття.

Як приклад, @Iamthatenglishteacher використовує його для навчання граматики і має мільйони послідовників.

Ви також можете використовувати його як швидкий огляд кожного дня заняття для відсутніх студентів або для перегляду вдома.

3. Документувати процес навчання.

Мікро відео добре підходять для цифрових портфоліо – постійна колекція «моментів» навчання та артефактів процесу навчання. Здобувачі освіти можуть зробити це самі.

4. Асинхронна співпраця здобувачів освіти.

Дзвінок і відповідь, PBL, допомога з домашніми завданнями, короткі пояснювальні відео для вивчення тем або спільної роботи тощо. Якщо здобувачам освіти потрібно працювати разом за допомогою асинхронного навчання, може допомогти відео платформа. Крім того, варто розглянути ідеї щодо використання FlipGrid, оскільки керувати подібним типом співпраці набагато легше.

5. TikTok для проектного навчання.

Навчальні класи на основі відео та проєктів можуть бути ідеальними для освітнього процесу.

Такі платформи, як TikTok, можуть допомогти здобувачам освіти визначити ідеї проєкту, співпрацювати під час процесу навчання, документувати цей процес або вести будь-які продукти чи контролювати результати свого проєкту та ділитися ними.

Як і філософія, навчання в сучасному світі просуває навички реального світу, а в цифрову епоху це включає технологічну компетенцію. Відео допомагає студентам документувати, аналізувати та представляти те, що вони навчилися, і, можливо, будуть робити в майбутньому. TikTok, зокрема, простий у використанні, спирається на технічні та творчі навички студентів. Він розроблений для постійної взаємодії (на краще на гірше), і вже одне це робить його потужним навчальним ресурсом.

6. Використовувати TikTok для позитивного впливу.

TikTok for Good, TikTok хоче «надихнути та заохочувати нове покоління позитивно впливати на планету та тих, хто її населяє. Можна ознайомитися з деякими організаціями, які використовували TikTok для збільшення аудиторії, активації прихильників та підвищення обізнаності.

7. Досліджувати конкретні теми.

У розділі «Відкрийте для себе» здобувачі освіти можуть прокручувати конкретні теми за допомогою хештегів. Можна створити власний хештег і самостійно керувати колекцією для «контролю якості». Можливі хештеги TikTok для навчання включають #edutok, #learnontiktok, #creativity, #creativityforgood, #edutokxcampus, #bucketlist, #createkindness, #tiktokart, #tiktokphotography, #mathematics, #poetry та #tiktokpoetry.

8. Відео з інструкціями.

Завдяки своєму простому у використанні відеоредактору, TikTok ідеально підходить для коротких відео з інструкціями, незалежно від того, чи дивляться їх студенти чи створюють.

Залучення здобувачів освіти до використання платформи. На початку цього навчального року Кетрін Байарс, вчителька суспільствознавства в середній школі Елеонори Рузвельт в Іствейлі, Каліфорнія, дала своїм учням можливість створити TikToks, щоб порівнювати різні історичні торгові шляхи, а також ділитися винаходами промислової революції. Вона вбачає у цьому альтернативу іншим відео платформам. І за умови правильної структури, включаючи обмежений час на платформі та конкретні завдання, це може стати способом для учнів спрямувати те, що вони вже люблять, у інструмент навчання. «Замість того, щоб боротися з цим, я знаходжу способи задіяти це у своєму класі», – стверджує викладачка.

Інші вчителі створили власні TikToks, зокрема Дженніфер Берг Гейтер, яка є розширеним координатором для шкільної програми International Baccalaureate. Вона допомагає знайти матеріали для дослідницької роботи з 4000 слів, завдання, яке зазвичай дають студентам коледжу.

Викладач використовує платформу, щоб спробувати зробити цей складний процес більш керованим для студентів, створивши, наприклад, TikTok, який пояснює, як робити академічні цитування.

Її колега Едвін Перес, викладач іспанської мови в Baltimore City College, спочатку дав студентам можливість використовувати TikTok, щоб показати, чого вони навчилися під час відвідування музею Гуггенхайма в Нью-Йорку, і вказати приклади французької та іспанської мов, використання мови у текстах вивісок по всьому місту. Також він планує задіяти платформу, щоб студенти створювали короткі відео ролики іспанською мовою.

TikTok має частку потенційних проблем. Педагоги повинні пам'ятати, що це може стати інструментом знущань. Така думка Крістін Елгерсма, старшого редактора відділу освіти для батьків Common Sense Media, некомерційної організації з Сан-Франциско, яка вивчає вплив технологій на дітей та молодь. «У TikTok ви можете створити «дует» з іншою людиною, тобто реагувати на TikTok іншої людини», – пише Елгерсма. Це буде відображатися, як щось на зразок розділеного екрана. І його можна використовувати для знущань. Користувачі можуть вимкнути ці функції, перш ніж хтось скористається ними. Вчителі також не застраховані від потенційних насмішок. Елгерсма була свідком, як деякі викладачі несвідомо грають головні ролі у студентських відео TikTok. [3].

Звичайно, навіть найобережніші педагоги не можуть запобігти зловживанню соціальними мережами. Короткий огляд доступного вмісту показує, що багато учнів створюють відео під час шкільних годин, які не пов'язані з класною роботою.

Насправді, існує цілий піджанр відео, які діють у ванних кімнатах середньої школи. Принадність соціальних медіа в тому, що вони безкоштовні та відкриті для глобальної аудиторії. Недоліком цього є те, що не всі користувачі уважно ставляться до того, що вони публікують. Оскільки діти вибирають громадські місця, наприклад шкільну ванну, інші діти можуть з'являтися у відео без їхнього дозволу. Оскільки ці відео можуть легко стати вірусними, така можливість стає серйозною проблемою конфіденційності. Також можливо, що підлітки можуть натрапити на вміст для дорослих, тому потрібно переконатися, що вони використовують відповідні налаштування, щоб обмежити ймовірність цього. Параметри конфіденційності TikTok дозволяють запобігти відображенню облікового запису дитини в пошукових запитах, а при правильних налаштуваннях сторонні особи не зможуть переглядати завантажений вміст, залишати коментарі або надсилати небажані повідомлення.

Власний досвід доводить, що студенти дуже позитивно ставляться до змін. На платформі TikTok був створений спільний акаунт **Elektric_ProgronTikTok**, де здобувачі освіти Житомирського агротехнічного фахового коледжу активно створювали короткі відеоролики на задані теми. Звісно, їх захопила можливість жартувати про власне студентське життя, але найбільше вражає їх запал і творчий підхід у створенні контенту.

Висновки та перспективи подальших досліджень

На даний момент TikTok майже заволодів світом. До дистанційного навчання, можливо, що викладачі вважали мобільні пристрої відволікаючим фактором, який заважав здобувачам освіти сприймати матеріал заняття та брати участь в обговореннях. Однак замість заборонити, викладач може творчо використати цей фактор, і те, що заважало стане у пригоді, як нова форма роботи на заняттях. Як варіант може бути TikTok. Деякі викладачі вже перехопили цю тенденцію. Сьогодні для освітян недостатньо бути компетентним у сфері своєї спеціальності та передавати основу знань в аудиторії. І хоча нові форми навчання багатьма не сприймаються, не можна ігнорувати дані світових досліджень, які підтверджують, що використання активних підходів є найбільш ефективним шляхом, що наблизить нас досучасного навчання.

Список використаних джерел

1. URL: <https://www.tiktok.com/@iamthatenglishteacher> (дата звернення 15.10.2021).
2. Онлайн-навчання: Як застосовувати TikTok у школі. Матеріал розроблено IREX в рамках проекту «Вивчай та розрізняй: інфо-медійна грамотність» /URL: <https://www.schoollife.org.ua/onlajn-navchannya-yak-zastosovuvaty-tiktok-u-shkoli> (дата звернення 08.10.2021).
3. Беца О. На одній хвилі з учнями. Українські вчителі, які підкорюють титок /URL: <https://ms.detector.media/trendi/post/28400/2021-10-29-na-odniy-khvyli-z-uchnyamy-ukrainski-vchyteli-yaki-pidkoryuyut-tiktok> (дата звернення 15.11.2021).
4. URL: <https://happymonday.ua/specproject/7-vchyteliv-na-yakyh-varto-pidpysatysya-v-sotsmerezah> (дата звернення 10.11.2021).
5. URL: <https://shotam.info/pidryvaie-tik-tok-ta-zakokhuie-v-nauku-yak-hlib-repich-zminiue-uvavlennia-shkoliariv-pro-khimiiu> (дата звернення 18.11.2021).

TikTok as Learning Tool

The article deals with the possibility of using a popular social network TikTok as a tool for improving the educational process, special attention is given to the disadvantages and advantages of this network. Examples of practical use of such a tool in educational activities are given.

Key words: TikTok, profile, video, influence, teenager